

ΟΜΙΛΙΑ- ΕΙΣΗΓΗΣΗ του ΠΡΟΕΔΡΟΥ του Δ.Σ. της ΚΕΔΕ

κ. Γεωργίου Πατούλη

ΒΟΛΟΣ 2015

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι

Συζητούμε στη δεύτερη ενότητα του Συνεδρίου μας τις εισηγήσεις των επιτροπών της ΚΕΔΕ ,

το περιεχόμενο των οποίων διαμορφώθηκε μετά από έναν ουσιαστικό εσωτερικό διάλογο.

Με βάση τις εισηγήσεις μας ο διάλογος αυτός αποκτά εξωστρεφή χαρακτήρα

και πλέον καλείστε εσείς να εμπλουτίσετε με τις απόψεις σας τις αρχικές εισηγήσεις,

ώστε να καταλήξουμε σε ένα τελικό κείμενο το οποίο θα έρθει στο συνέδριο της Χαλκιδικής και θα ψηφιστεί,

ώστε να αποτελέσει τμήμα του εθνικού στρατηγικού μας σχεδίου για την επόμενη πενταετία.

Όπως σας είπα και στην αρχική μου τοποθέτηση,

τα κοινωνικά ζητήματα είναι ψηλά στην ατζέντα της ΚΕΔΕ.

Αυτό έχει γίνει ήδη αντιληπτό από την εισήγηση του φίλου μου Δημάρχου Ασπροπόργου Νίκου Μελετίου,

ο οποίος σας παρουσίασε τις θέσεις της Επιτροπής Απασχόλησης και Κοινωνικής Οικονομίας , στην οποία είναι Πρόεδρος.

Εγώ με τη σειρά μου ,

θα σας παρουσιάσω όσο το δυνατόν πιο συνοπτικά τις θέσεις της επιτροπής Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας .

Το αρχικό πλήρες κείμενο είναι στη διάθεσή σας ήδη,

κι επειδή το ζητούμενο είναι να τοποθετηθείτε εσείς,

κι όχι να υπάρξει μονόλογος από πλευράς μου,

θα προσπαθήσω σύντομα να σας αναφέρω τα βασικά σημεία της εισήγησης μου.

Όπως γνωρίζετε ,

οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην κοινωνική συνοχή στην χώρα μας είναι άμεσες,

διαρκούν ήδη πέντε χρόνια,

αποκτώντας ένταση και κοινωνικό βάθος.

Ο πληθυσμός της Χώρας που υπόκειται σε φτώχεια έχει ανέλθει σε 3,8 εκ. άτομα , δηλ. το 34,6% του συνολικού πληθυσμού.

Από τα 3,8 εκατομμύρια , τα 686.000 είναι παιδιά έως 17 ετών .

Η καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού αποτελεί πρωταρχικό στόχο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», στην οποία τίθεται ποσοτικός στόχος μείωσης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στα Κράτη-Μέλη κατά τουλάχιστον 20 εκατομμύρια άτομα μέχρι το 2020 .

Στο πλαίσιο αυτής της ευρωπαϊκής στρατηγικής,

ο εθνικός στόχος για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού εξειδικεύεται ως ακολούθως:

- ♦ μείωση του αριθμού των ατόμων που απειλούνται από τη φτώχεια ή/και τον κοινωνικό αποκλεισμό κατά 450.000, έως το 2020.
- ♦ αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας, μέσω της μείωσης του αριθμού των παιδιών και νέων που απειλούνται από τη φτώχεια κατά 100.000, έως το 2020.
- ♦ δημιουργία ενός «**δικτύου κοινωνικής ασφάλειας**» κατά του κοινωνικού αποκλεισμού , που περιλαμβάνει δυνατότητα πρόσβασης στους πολίτες σε βασικές υπηρεσίες, όπως η ιατρική περίθαλψη, η στέγαση και η εκπαίδευση. Αυτός ο στόχος συνεπάγεται δραστική μείωση του αριθμού των πολιτών που δεν έχουν πρόσβαση σε πρωτοβάθμιες υπηρεσίες ιατρικής περίθαλψης, εκπαίδευσης και στέγαση.

Για το σκοπό αυτό προτείνονται η ενίσχυση υφισταμένων δημοτικών δομών όπως ενδεικτικά αναφέρουμε:

- ♦ τα κοινωνικά παντοπωλεία
- ♦ τα δημοτικά-κοινωνικά ιατρεία,

- ◆ τα κοινωνικά φαρμακεία
- ◆ τα κοινωνικά συσσίτια,
- ◆ τα Κ.Η.Φ.Η.,
- ◆ τα προγράμματα «Βοήθεια στο Σπίτι» και «Κοινωνική Μέριμνα».
- ◆ Οι παιδικοί βρεφονηπιακοί σταθμοί, ΚΔΑΠ, ΚΔΑΠ-ΜΕΑ,
- ◆ Επίσης προτείνεται η ενίσχυση του κοινωνικού προγράμματος «Τράπεζα Χρόνου» μέσα από το οποίο μπορεί να επιτευχθεί ανταλλαγή υπηρεσιών αλλά και υλικών αγαθών.

Παράλληλα, προτείνεται η ενίσχυση προγραμμάτων που πολλοί δήμοι έχουν ξεκινήσει όπως

- ◆ η προληπτική ιατρική στους μαθητές των παιδικών σταθμών
- ◆ η ασφάλιση των μαθητών
- ◆ η Τράπεζα Τροφίμων,
- ◆ οι Συμβουλευτικοί Σταθμοί για την προαγωγή της ψυχικής υγείας
- ◆ τα βιωματικά εργαστήρια για έγκαιρη διάγνωση μαθησιακών δυσκολιών, διαταραχών συμπεριφοράς και αναπτυξιακών προβλημάτων
- ◆ τα ΚΕΠ υγείας

Μέσω του -υπό αναδιάρθρωση- **Ελληνικού Συστήματος Κοινωνικής Προστασίας** προωθείται ένα σύνθετο πλέγμα παρεμβάσεων που στοχεύει στην:

- ◆ Πρόληψη του κινδύνου αποκλεισμού (υποχρεωτική προσχολική εκπαίδευση, πρόληψη της σχολικής βίας, καταπολέμηση της σχολικής διαρροής, προληπτικοί εμβολιασμοί, μείωση ή απαλλαγή από την πληρωμή ειδικών τελών ή φόρων, ενσωμάτωση μεταναστών, καταπολέμηση των διακρίσεων),
- ◆ Κάλυψη αναγκών διαβίωσης μέσω παροχών σε είδος και κάλυψη στεγαστικών αναγκών,
- ◆ Κάλυψη αναγκών ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης,
- ◆ Ενίσχυση του εισοδήματος φτωχών και αναπήρων ατόμων που δεν είναι ικανά και διαθέσιμα προς εργασία και ανέργων μέσω παροχών μη ανταποδοτικής φύσης,
- ◆ Προώθηση της απασχόλησης ευπαθών ομάδων και προνοιακών ληπτών,
- ◆ Αντιμετώπιση κοινωνικών αναγκών μέσω της πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες φροντίδας,
- ◆ Προστασία δικαιωμάτων μέσω δωρεάν νομικής συνδρομής, και
- ◆ Προστασία των υπερχρεωμένων νοικοκυριών.

Το **Ελάχιστο Κοινωνικό Εγγυημένο Εισόδημα** συμπληρώνει τα παραπάνω μέτρα, αποτελώντας στήριξη του εισοδήματος που δεν συνδέεται με καταβολή εισφορών από τους «ωφελουμένους»,

διαμορφώνει δε ένα δίκτυ ασφαλείας σε όσους δεν μπορούν να επωφεληθούν από τις παροχές κοινωνικής ασφάλισης.

Ως βασικό εργαλείο αντιμετώπισης ένδειας, το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα συνδέεται άρρηκτα με το δικαίωμα αξιοπρεπούς διαβίωσης των ατόμων που δεν έχουν κανένα άλλο μέσο εισοδηματικής στήριξης και των προσώπων που συντηρούν.

Το ερώτημα που τίθεται είναι πως θα χρηματοδοτηθεί η προσπάθεια για την αντιμετώπιση της φτώχειας.

Γιατί χωρίς χρήματα, δεν μπορούν να γίνουν πολλά.

Οι χρηματοδοτικές πηγές των δράσεων αντιμετώπισης της φτώχειας, του Κοινωνικού αποκλεισμού και της προώθησης της κοινωνικής ενσωμάτωσης των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, είναι οι ακόλουθες:

- ♦ οι δράσεις του **Θεματικού Στόχου 9**, του νέου ΕΣΠΑ 2014-2020,
- ♦ το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους το γνωστό ΤΕΒΑ,
- ♦ οι δράσεις του **Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης** που αφορούν στην ενίσχυση της κοινωνικής γεωργίας, την υγειονομική περίθαλψη, την κοινωνική ένταξη και, την κοινωνικά υποστηριζόμενη γεωργία με στόχο την αντιμετώπιση της μη-ορατής φτώχειας στην ύπαιθρο,
- ♦ οι δράσεις του **Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης** που αφορούν στην Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων, που στοχεύουν μεταξύ άλλων, στη ενίσχυση

του τοπικού κοινωνικού ιστού και στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής.

- ♦ το Πρόγραμμα «Εγγυημένο Κοινωνικό Εισόδημα»,
- ♦ λοιπές δράσεις στήριξης των ευπαθών ομάδων από το ΥΠΕΚΑΠ ή/και εποπτευόμενων Φορέων αυτού.

Οι προαναφερθείσες δράσεις του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης,

σύμφωνα με το νέο Νόμο του ΕΣΠΑ 2014-2020 εκχωρούνται στις Διαχειριστικές Αρχές των ΠΕΠ

και, μαζί με το Θεματικό Στόχο 9

διαμορφώνουν ένα ευρύ και ταυτόχρονα σύνθετο πλέγμα κοινωνικών παρεμβάσεων σε τοπικό επίπεδο.

Στον Θ.Σ. 9 προβλέπονται δράσεις κοινωνικής φροντίδας, κοινωνικής ενσωμάτωσης,

τοπικά δίκτυα αντιμετώπισης της φτώχειας, υπηρεσίες πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας κ.λπ. οι οποίες χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ.

Η κωδικοποίηση και ποσοτικοποίηση των ωφελουμένων σε επίπεδο Δήμου διαμορφώνει στην ουσία μια ενιαία πλατφόρμα ωφελουμένων για όλες τις παρεμβάσεις κοινωνικής προστασίας, τόσο με ευρωπαϊκές, όσο και με εθνικές χρηματοδοτήσεις.

Ο ρόλος των Δήμων στην ενίσχυση και υποστήριξη των τοπικών κοινωνιών έχει διευρυνθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια, γεγονός που αποτυπώνεται και στο υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας τους.

Όμως υπάρχουν σημαντικά προβλήματα

αφού η μεταφορά των αρμοδιοτήτων με το Ν.3852/2010

δεν συνοδεύτηκε με τη παράλληλη μεταφορά προσωπικού στους Δήμους.

Ενώ ανοικτό παραμένει το ζήτημα της παράλληλης μεταβίβασης οικονομικών πόρων και της μεταφοράς αρμοδιοτήτων.

Σήμερα οι Δήμοι, τα ΝΠΔΔ αυτών και οι επιχειρήσεις της Αυτοδιοίκησης λειτουργούν 4.449 δομές που απευθύνονται στο σύνολο του πληθυσμού της χώρας, καλύπτοντας 171.390 ωφελούμενους.

Στο σύνολο των κοινωνικών δομών εργάζονται 19.297 εργαζόμενοι.

Από τα παραπάνω αναδεικνύεται ο Δήμος ως το πρωτογενές, κρίσιμο και βασικό «κύτταρο» υλοποίησης των κοινωνικών πολιτικών σε τοπικό επίπεδο.

Οι Δήμοι της Χώρας:

- διαθέτουν και λειτουργούν Δομές Κοινωνικής Φροντίδας,
- διαθέτουν και λειτουργούν Δομές Κοινωνικής Προστασίας,

- ◆ αποτελούν τα «σημεία επαφής» για τη χορήγηση προνοιακών και άλλων επιδομάτων,
- ◆ αναπτύσσουν Δομές, σχεδιάζουν και υλοποιούν δράσεις ψυχοκοινωνικής στήριξης και ενδυνάμωσης ευπαθών ομάδων,
- ◆ αναπτύσσουν, διαθέτουν ή/και λειτουργούν Συστήματα καταγραφής - ταυτοποίησης των ωφελουμένων,
- ◆ λαμβάνουν υπόψη και εφαρμόζουν την Οδηγία 95/46/EC και την αντίστοιχη εθνική νομοθεσία για την προστασία προσωπικών δεδομένων των ωφελουμένων,
- ◆ είναι οι Φορείς εφαρμογής του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος, υλοποιούν προγράμματα ενδυνάμωσης των αστέγων κ.ο.κ.,
- ◆ αναπτύσσουν δίκτυα και δομές αντιμετώπισης της φτώχειας και ψυχοκοινωνικής στήριξης των ευπαθών ομάδων (σε συνεργασία με την Εκκλησία και πιστοποιημένους Φορείς και ΜΚΟ) στο πλαίσιο του ΕΠΑΝΑΔ 2014-2020,
- ◆ στηρίζουν με ίδιους πόρους τις Κοινωνικές Δομές ως προς τη στέγαση, λειτουργία, αγαθά ενώ αξιοποιούν ένα «άτυπο σύστημα δωρεών», το οποίο μπορεί να εξελιχθεί σε ένα ευρύ «ανταλλακτικό δίκτυο σε πανελλήνιο επίπεδο,
- ◆ αξιοποιούν την κοινωνική εργασία, στηρίζουν και προάγουν την κοινωνική οικονομία και έχουν το πλεονέκτημα της «εγγύτητας» και γνώσης των ιδιαιτεροτήτων, των συνθηκών και του προφίλ των οικογενειών σε τοπική κλίμακα,

- ♦ διαθέτουν οργανωμένες και έμπειρες Κοινωνικές Υπηρεσίες και Κοινωφελείς Επιχειρήσεις, αν και έχουν στερηθεί των υπηρεσιών σημαντικού εξειδικευμένου προσωπικού, σε σχέση με τις αυξημένες κοινωνικές ανάγκες
- ♦ αναπτύσσουν κοινωνικά δίκτυα συνεργασίας, στηρίζουν και συμμετέχουν πρωτοβουλίες της Κοινωνίας των πολιτών, ενώ προάγουν τον εθελοντισμό

Η υλοποίηση δράσεων, στις οποίες οι Δήμοι εμφανίζουν πλούσια και πολυετή δράση, προϋποθέτει την ύπαρξη οργανωμένων Κοινωνικών Δομών, την ικανοποιητική στελέχωση με έμπειρο και εξειδικευμένο δυναμικό και την ύπαρξη και χρησιμοποίηση σχετικών συστημάτων και εργαλείων.

Ο Θεματικός Στόχος 9 των ΠΕΠ στηρίζει τη βελτίωση της οργάνωσης και των ικανοτήτων των Κοινωνικών Δομών, των συστημάτων και του επιστημονικού στελεχιακού που απαιτείται για την λειτουργία των Δομών και την αποτελεσματική εξυπηρέτηση των ωφελουμένων.

Με βάση τα παραπάνω, καταλήγουμε σε κάποια χρήσιμα συμπεράσματα.

Η πρωτοφανής κρίση που βιώνει η Χώρα μας θέτει επιτακτικά το ζήτημα αλλαγής της οργάνωσης του Κράτους και των θεσμών του.

Στο πλαίσιο αυτής της αλλαγής, είναι αναγκαίο να καταστεί η Τοπική Αυτοδιοίκηση γνήσιος θεσμικός εκφραστής ενός νέου Κράτους κοινωνικής αλληλεγγύης και συνοχής.

Στο πλαίσιο αυτό, προτείνουμε:

- ♦ Η Τοπική Αυτοδιοίκηση πρώτου βαθμού πρέπει να συμμετάσχει ενεργά στη διαχείριση και υλοποίηση των Ευρωπαϊκών προγραμμάτων καταπολέμησης της φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού, αλλά και άλλων συναφών Κοινωνικών προγραμμάτων κα δράσεων του νέου ΕΣΠΑ (2014-2020)
- ♦ Η Κ.Ε.Δ.Ε. και οι Ο.Τ.Α. μπορούν να διαχειρισθούν με διαφάνεια και αποτελεσματικότητα του πόρους του ΕΣΠΑ που θα χρηματοδοτήσουν έργα και παρεμβάσεις που αφορούν τους Ο.Τ.Α. της χώρας.
- ♦ Πρέπει να προωθήσουμε την αξιοποίηση κονδυλίων από αναξιοποίητους πόρους του ΕΣΠΑ 2007-2013, από Τομεακά η Επιχειρησιακά Προγράμματα , κατευθύνοντας τους σε προγράμματα Κοινωνικής πολιτικής και δράσεων της Αυτοδιοίκησης.
- ♦ Προτείνεται επίσης η αξιοποίηση των πόρων του νέου ΕΣΠΑ 2014-2020 από τους Ο.Τ.Α. α' βαθμού, μέσα από το θεματικό στόχο 9 αλλά και από άλλα Επιχειρησιακά προγράμματα για την περαιτέρω ανάπτυξη κοινωνικών δράσεων και παροχής υπηρεσιών κοινωνικής αλληλεγγύης

στους πολίτες με έμφαση στις ευπαθείς ομάδες λόγω και της παρούσας συγκυρίας (π.χ. Άστεγοι , Άνεργοι, Άμεα κ.α.).

- ♦ Τέλος. Κρίνουμε απαραίτητη τη συμμετοχή εκπροσώπων της Κ.Ε.Δ.Ε. και των Π.Ε.Δ. στις Επιτροπές Παρακολούθησης των Ε.Π. του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Ως προς τα θέματα Πρωτοβάθμιας φροντίδας Υγείας και Προαγωγής της Υγείας προτείνεται

- ♦ Η θεσμοθετημένη λειτουργία Δημοτικών Ιατρείων και Φαρμακείων με την πιστοποίηση δομών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας. Η παροχή ποιοτικών πιστοποιημένων υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας από την αυτοδιοίκηση, έχει πολλαπλά θετικά αποτελέσματα καθότι συμβάλλει στην αποσυμφόρηση των νοσοκομείων, στην πρόληψη και στη μείωση του κόστους των υπηρεσιών υγείας.
- ♦ Η ουσιαστική αποκέντρωση των υπηρεσιών υγείας μέσα από τη δημιουργία Μονάδων Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας σε τοπικό επίπεδο, αναδεικνύοντας ότι η αποκέντρωση αυτή είναι προς συμφέρον τόσο της δημόσιας υγείας όσο και της προσπάθειας εξοικονόμησης των πόρων του Εθνικού Συστήματος Υγείας.

Απαραίτητες προϋποθέσεις για την υλοποίηση των ανωτέρω είναι:

- ♦ Η συγκρότηση Διεύθυνσης κοινωνικής υπηρεσίας ή Διεύθυνσης κοινωνικής πολιτικής και υγείας σε κάθε ΟΤΑ με την αναγκαία και απαραίτητη στελέχωση εξειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού.
- ♦ Η δρομολόγηση των αναγκαίων θεσμικών μεταρρυθμίσεων ιδιαίτερα μετά την εφαρμογή του Ν. 3852/2010, που θα ενισχύσουν τον αποκεντρωμένο ρόλο των ΟΤΑ, στην παροχή Κοινωνικών Υπηρεσιών στους πολίτες και στην ανάπτυξη της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας.
- ♦ Η ενίσχυση σε προσωπικό αλλά και σε πόρους κρίνεται επιτακτική για την ομαλή λειτουργία των μεταφερόμενων αρμοδιοτήτων.

Απαιτείται άμεσα :

- ♦ Η ολοκληρωμένη αξιοποίηση των δράσεων των Ευρωπαϊκών Επενδυτικών και Διαρθρωτικών Ταμείων από τους Ο.Τ.Α. Α βαθμού.
- ♦ Η προετοιμασία, οργάνωση και θέσπιση Ολοκληρωμένων Τοπικών Κοινωνικών Πολιτικών για την αντιμετώπιση της Φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού και την προώθηση της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης στο πλαίσιο της νέας προγραμματικής περιόδου 2014-2020.

- ♦ Η Θέσπιση Κοινωνικών συμμαχιών με εγνωσμένου κύρους εταιρους, οι οποίοι διαθέτουν εμπειρία κα επάρκεια στην υλοποίηση ανάλογων προγραμμάτων.

Είναι φανερό ότι η Αυτοδιοίκηση έχοντας αναπτύξει ένα εκτεταμένο δίκτυο χιλιάδων κοινωνικών δομών και υπηρεσιών, καλύπτοντας σχεδόν το σύνολο της χώρας και με τις υπηρεσίες που παρέχει στους πολίτες,

συμβάλλει στην εξοικονόμηση πόρων από τα Ασφαλιστικά ταμεία και μπορεί να συμβάλλει στην αποσυμφόρηση των μονάδων υγείας,

αλλά και στην εξοικονόμηση οικονομικών και ανθρώπινων πόρων στο Εθνικό Σύστημα υγείας.

Σήμερα οι δομές και οι υπηρεσίες των Δήμων ουσιαστικά ορίζουν ένα Εθνικό πλαίσιο λειτουργίας αποκεντρωμένων κοινωνικών υπηρεσιών.

Κυρίες και κύριοι.

Είναι πολύ σημαντικό για τις τοπικές κοινωνίες να αναλάβουν οι Δήμοι μας,

ακόμη πιο ενεργό ρόλο στα ζητήματα αντιμετώπισης της φτώχειας αλλά και της προαγωγής της δημόσιας υγείας.

Αυτός ο ρόλος δεν μας χαρίζεται.

Τον έχουμε κερδίσει.

Το μεγάλο στοίχημα είναι πως θα γίνουμε ακόμη πιο αποτελεσματικοί.

Ξέρουμε τον τρόπο.

Έχουμε την εμπιστοσύνη των πολιτών.

Θα στηριχθούμε στις ισχυρές βάσεις της αποτελεσματικής όπως έχει αποδειχθεί στην πράξη μέχρι σήμερα παρουσίας μας, αλλά και θα αξιοποιήσουμε τους πόρους και τα νέα μέσα που έχουμε στη διάθεσή μας.

Έχουμε τη διάθεση να συνεργαστούμε σε βάση ισοτιμίας με τους υπόλοιπους θεσμούς του Κράτους, υπηρετώντας το μεγάλο στόχο που είναι η εξυπηρέτηση του συμφέροντος των πολιτών.

Σας ευχαριστώ.